

Yeniden Yapılanma Sürecinde Demiryolu Eğitimi ve Sertifikasyonu

▲ Cüneyt TÜRKKUŞU

Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinde yaşanan demiryolu sektöründeki yapısal değişimlere paralel olarak Ülkemizde de demiryollarının yeniden yapılanma süreci yaşanmaktadır. Gerçekleştirilecek yapısal reformlar, yeni düzenlemeleri, uluslararası kabul edilen standartları ve sertifikasyon süreçlerini gündeme getirecektir.

Avrupa Birliği, yayınladığı direktifler ile Avrupa demiryollarının teknik olarak uyumlaştırılması sürecini yaşamaktadır. Bu direktifler, demiryolu sistemlerinin inşası, hizmete konulması, geliştirmesi, yenilenmesi, işletilmesi ve bakımının yanı sıra personelinin eğitimi, nitelikleri, sertifikasyonu ve emniyeti konularını da içermektedir.

Ülkemizde demiryollarının yeniden yapılandırılması ile ilgili olarak dökümanite edilen her proje, çalışma ya da rapor içeriğinde eğitim başlığı mutlaka yer almaktadır. Demiryolu sektörünün serbestleşmesi süreciyle birlikte yaşanılacak en büyük dar boğazlardan birinin yetişmiş ve belgelendirilmiş personel alanında olacağı öngörülmektedir.

Özellikle serbest demiryolu piyasasının genişlemesi ve sektörde istihdam edilecek yeni işgücü sayısının artması ile birlikte eğitim ve sertifikasyon süreçleri demiryolları için çok hassas ve önemli bir konu olacaktır.

655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile tanımlanan Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında yer alan;

“ Demiryolu altyapı işletmecileri ve demiryolu tren işletmecileri ile demiryolu taşımacılığı alanında organizatör,

acente, komisyoncu, gar veya istasyon işletmecisi ve benzeri faaliyette bulunanlar ile makinistler başta olmak üzere bu işlerde çalışanların mesleki yeterlik şartlarını belirlemek, bununla ilgili eğitim vermek veya verdirmek, sınav yapmak veya yaptırmak ve bunları yetkilendirmek ve denetlemek”

ifadesi de yeniden yapılanma sonrasında eğitim ve sertifikalandırmanın önemini vurgulamaktadır.

Ülkemizde rekabetçi, güvenli ve birlikte çalışabilir bir demiryolu ağının kurulabilmesi için demiryolu personelinin niteliklerinin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir.

Ülkemizde, demiryolu altyapı ve tren işletmecileri için standart olacak kural kitapları ve genel eğitim yapılarının belirlenmesi ile herkes tarafından erişilebilir, tarafsız, bağımsız ve AB ile uyumlu eğitim ve sertifikasyon sisteminin tanımlanması ve kurulması gerekmektedir.

Yeniden yapılanma sonrasında mevcut personelin yeni sisteme uyumu sağlanacak ve demiryolu sektörüne giren işletmeci sayısının sürekli artması ile birlikte çok sayıda yeni işgücü sisteme dâhil olacaktır. Demiryolu sektörünün yapısında ve işgücünde meydana gelecek değişimler;

- Ulusal meslek standartları ve yeterliliklerin belirlenmesi,
- Eğitim ve sertifikasyon süreçlerinin tanımlanması ve işletimi,
- Eğitim merkezleri ile işletmeciler arasında koordinasyonu ve denetimi,

- Öğretim programlarının hazırlanmasından sınava kadar tüm eğitsel uygulamaların gerçekleştirilmesi ile
- İşgücü performanslarının izlenmesi ve değerlendirilmesi

hizmetlerini sağlayacak güçlü bir eğitici kadrosuna ve eğitim altyapısına ihtiyaç duyulacağını göstermektedir.

Bu ihtiyacı gidermek için tıpkı AB ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de demiryolu eğitimi veren bağımsız eğitim kuruluşları ile personel belgelendirme kuruluşlarının sisteme girmesi beklenmektedir.

Bağımsız Demiryolu Eğitimi ve Belgelendirme Kuruluşları

Avrupa ülkelerinde emniyete ilişkin kritik görevlerde bulunan demiryolu çalışanlarının görev tanımları ve eğitimleri ile tıbbi ve psikolojik koşulları konusundaki gereklilikleri asgari düzeyde içeren bir düzenleme mutlaka bulunmaktadır. Ülkemizde de benzer bir düzenlemenin, Demiryolu Düzenleme Genel Müdürlüğü (DDGM) tarafından yapılması beklenmektedir. Bu düzenlemenin içeriğinde;

- Demiryolu çalışanların mesleki yeterlik şartları,
- Demiryolu eğitim kuruluşları için gerekli koşullar,
- Sınav denetçileri için aranacak şartlar ve sınav süreçleri,
- Demiryolu çalışanlarına lisans veya bröve verilmesine ilişkin prosedürler,
- Eğitim kuruluşlarının görevlerinin tanımlanması, yetkilendirilmesi ve denetimi

gibi başlıklar bulunacaktır. Bu düzenlemenin oluşturulması ile birlikte bağımsız demiryolu eğitim kuruluşlarının yetkilendirme süreci başlayacaktır. Mevcut demiryolu eğitim merkezleri ile sisteme yeni girecek eğitim sağlayıcıları akredite olmaları ve DDGM tarafından yetkilendirilmeleri halinde hizmet verebileceklerdir. Bu düzenleme,

kaliteli ve belgeli insan kaynağı yetiştirilmesi ile sektörün verimliliğinin ve rekabet gücünün artmasına katkı sağlayacaktır. Ancak sürdürülebilir bir demiryolu eğitimi için eğitmen ve sınav denetçisi havuzunun geniş olması, eğitim ve belgelendirme kuruluşlarının kalitesinin sürekliliği için yetkinlik denetimlerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

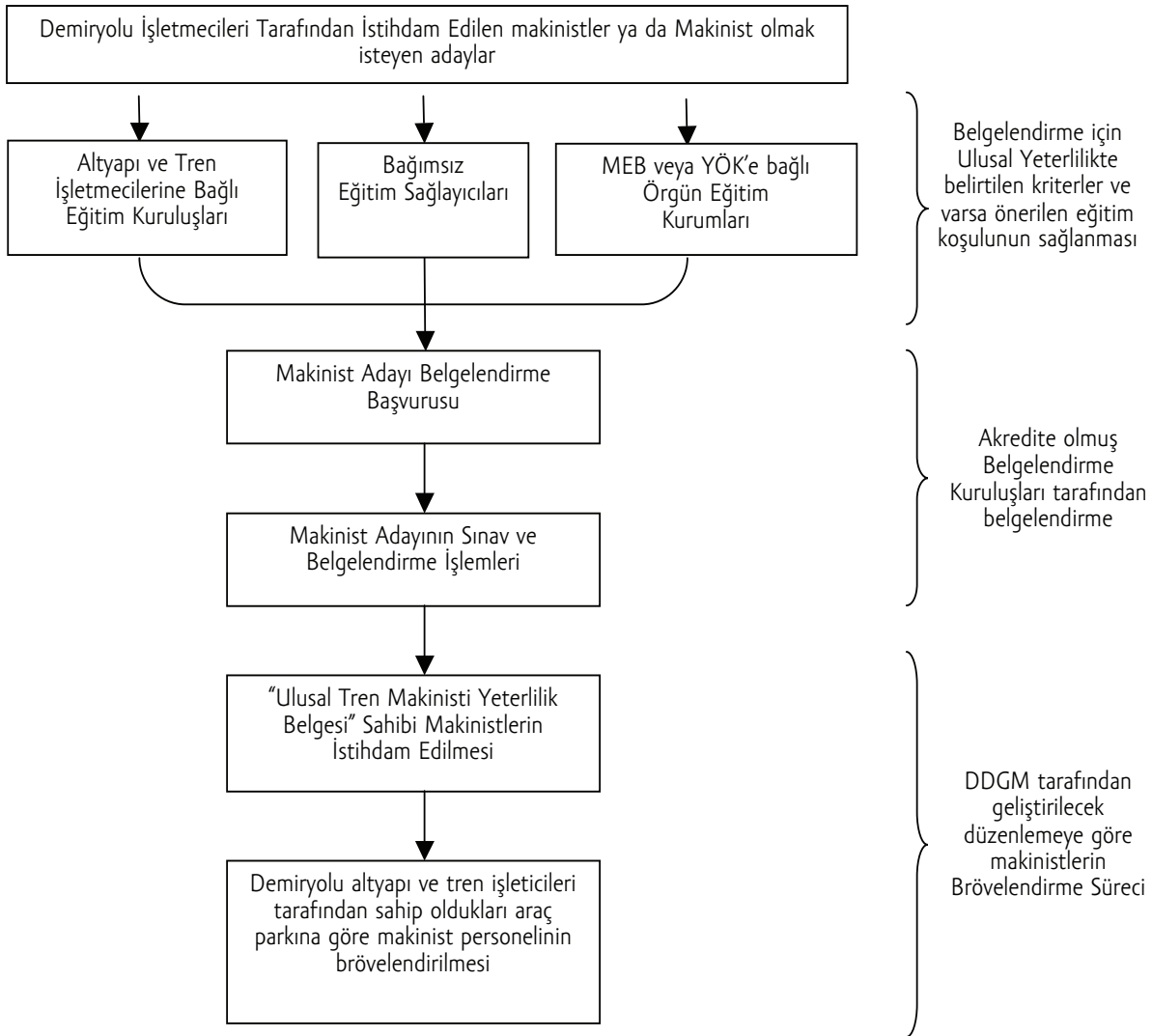
Ayrıca, personel belgelendirme kuruluşlarının TS EN ISO/IEC 17024 "Uygunluk Değerlendirmesi - Personel Belgelendirmesi Yapan Kuruluşlar İçin Genel Şartlar" standardına göre TÜRKAK tarafından akredite edilmesi gerekmektedir. TS EN ISO/IEC 17024 standardı personel belgelendirme sertifikalandırma işi yapmak isteyen kurum ve kuruluşların akreditasyon şartlarını içeren uluslararası bir standarttır. (TS EN) ISO/IEC 17024 standardının başlıca amacı, belgelendirme kuruluşlarının uyguladıkları belgelendirme programlarının ulusal düzeyde olduğu kadar uluslararası platformda da kabul edilebilir olmasını kolaylaştırmaktır.

Demiryolu Sektöründe İlk Akredite Belgelendirme Kuruluşu RAYTEST

RAYTEST Eğitim, Belgelendirme ve Danışmanlık Şirketi, demiryolu sektöründe kalifiye ve sertifikalı personel ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan bir belgelendirme kuruluşudur. TCDD'yi Geliştirme ve TCDD Personeli Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı tarafından yürütülen "Demiryolu Taşımacılığı Sektöründe Ulusal Yeterlilik Sistemi ve VOC-Test Merkezi Kurulması Projesi" kapsamında 2012 yılında kurulan RAYTEST, Ülkemiz demiryolu sektöründe Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından onaylanarak Ulusal Yeterlilikler Çerçevesine yerleştirilmiş ulusal yeterliliklere ait sınav ve belgelendirme hizmetleri vermektedir.

Demiryolu personelinin eğitim ve sertifikasyonu sürecinin, ulusal yeterlilik sistemi içerisinde tanımlanması ve gerçekleştirilmesi kapsamında RAYTEST önemli bir görev üstlenmektedir.

Eğitim ve Sertifikasyon Süreci Nasıl İşleyecek? (Makinist Örneği)

Cüneyt TÜRKKUŞU

Demiryolu Meslek Lisesi (1995) ve Gazi Üniversitesi Endüstriyel Teknoloji Eğitimi (2000) lisans mezunudur. Demiryolu sektöründe 20 yıllık iş deneyimine sahiptir. Ulusal demiryolu altyapı işleticisi olan TCDD'nin hizmetiçi eğitim merkezinde eğitim yöneticiliği görevini yürütmektedir. Demiryolu eğitim yönetimi ve organizasyonu, eğitim teknolojileri, materyal geliştirme, meslek standartları ve yeterlilikleri hazırlama uzmanlık alanları arasındadır.